

ورود اهل بیت(ع) به شام/ روزی که بنی‌امیه عید اعلام کرد!

همه شهر تزیین شده مردم لباس نو پوشیده و به هم تبریک می‌گویند اینها را حاکم وقت به مردم اجبار کرده فردی خبری را با شادی و صدای بلند در سطح شهر جار می‌زند بشتابید قرار است اسرای خارجی را وارد شهر کنند.

همه شهر تزیین شده مردم لباس نو پوشیده و به هم تبریک می‌گویند اینها را حاکم وقت به مردم اجبار کرده فردی خبری را با شادی و صدای بلند در سطح شهر جار می‌زند بشتابید قرار است اسرای خارجی را وارد شهر کنند. روز اول ماه صفر سال ۶۱ هجری قمری، روزی است که اسرای کربلا به همراه سرهای شهیدان واقعه کربلا وارد دمشق، مقر حکومت یزید بن معاویه شدند.

منازل عبوری کاروان اسرا از کوفه تا شام

بعد از واقعه عاشورا خانواده حضرت سیدالشهدا (ع) به اسارت درآمده و عبید الله بن زیاد سر بریده امام حسین (ع) را به زحربن قیس داد و به شام فرستاد و بدنبال آنها زین العابدین (ع) را زیر غل و زنجیر قرار داده و دست به گردن بسته و اهل بیتش را بر شتران برهنه سوار کرده و روانه کرد.

باید اشاره کنیم که لشکر ابن زیاد کاروان اسرا را هنگام حرکت به سوی شام از شهرها و روستاهای بسیاری عبور دادند. منازل عبوری کاروان اسرا از کوفه تا شام بدین شرح است: قادسیه، شهرتکریت، منزل کحیل، منزل جهنیه، منزل موصل، منزل نصیبین، شهر حلب، شهر سرمدین، منزل حران، منزل اندرین، معرة النعمان، شیزر، قلعه کفر طاب، سیبور، منزل حماة، شهر حمص، شهربعلبک، صومعه راهب و شهر عسقلان. پس از این منازل اسرا به شهر شام رسیدند.

در روز یازدهم محرم آن بزرگواران را از کربلا به کوفه منتقل کردند. پس از چند روز اقامت اسیران در کوفه آنان را روانه شام کردند تا در مجلس یزید بن معاویه حاضر کنند. بنابر نقل مشهور روز اول صفر اسرا به همراه سرهای شهیدان به دروازه شام رسیدند و به شام منتقل شدند.

به روایتی دیگر، پس از آنکه عبیدالله بن زیاد سر امام حسین (ع) را به شام فرستاد فرمان داد زنان و کودکان را مهبای سفر به شام کرده و دستور ویژه‌ای راجع به امام سجاد (ع) داد مبنی بر اینکه روی غلی که بر گردن او بود غل دیگری قرار دادند و سپس همه را به دنبال سرهای کشته شدگان همراه با محفر بن ثعلبه عائدی و شمربن ذی الجوشن روانه نمود. کاروان اسرا آمدند تا به جماعتی که حامل سرهای کشته شدگان بود ملحق شدند.

بنابراین درباره همراه بودن یا نبودن سر مطهر امام حسین (ع) و سایر یاران آن حضرت با اسرا، قول‌های زیادی وجود دارد. اما قوت این قول یعنی همراهی سر امام (ع) با اهل بیت (ع) در ورود به دمشق با توجه به تعدد ناقلان آن، بیشتر است.

ابوریحان بیرونی در رخدادهای ماه صفر نوشته است: فی الیوم الأول، ادخل رأس الحسین(ع) مدینة دمشق (روز اول ماه صفر، سر حسین(ع) وارد دمشق شد).

قزوینی (متوفای ۶۸۲ ق) نوشته است: روز اول ماه صفر عید بنی‌امیه است، چون در آن روز سر حسین(ع) را به دمشق وارد ساختند.

کفعمی (متوفای ۹۰۵ ق) نیز می‌گوید: روز اول صفر، سر حسین(ع) به دمشق وارد شد.

اما قول دیگر که در برابر این گزارش‌هاست، نقل عماد الدین طبری است. او شانزدهم ربیع الاول (۶۶ روز پس از عاشورا) را روز ورود اهل بیت امام حسین(ع) به دمشق می‌داند.

گزارش ابوریحان از طرفی با توجه به تقدم زمانی وی بر طبری و از طرف دیگر دقت وی در ثبت گزارش‌های تاریخی، بر نقل طبری مقدم است. علاوه بر این گزارش قزوینی و کفعمی نیز مؤید این قول است.

ورود اهل بیت(ع) به شام

با خبر رسیدن اسرای اهل بیت (ع) به شهر دمشق، یزید احکامی را اجرا کرد از جمله آن احکام این بود: جارچیان در شهر جاززدند سرهای بریده و زنان و اطفال کسانی به شهر وارد می‌شوند که دشمنان ما بوده و قصد براندازی حکومت عازم عراق بوده‌اند، که خلیفه زمان ابن زیاد آنها را کشته است. هرکس خلیفه را دوست دارد امروز باید شادی کند.

شامیان نیز سنگ تمام گذاشتند و به خوبی دستور حاکم را انجام دادند. بر فراز بام‌های خانه‌ها بیرق‌های رنگارنگ برافراشتند و در هرمعبری بساط شراب پهن شد. همه مردم به یکدیگر تبریک می‌گفتند. مردم شهر لباس‌های رنگارنگ پوشیدند و خود را آراستند.

آواز شادی آوازخوانان بلند بود و مردم گروه گروه، شادی کنان به سوی دروازه شهرکوفه رفتند و عده‌ای از شهر خارج شده بودند. در این روز بود که اهل بیت(ع) را که مصیبت زده و داغدار بودند، همراه با نیزه دارانی که رأس مطهر شهدا را حمل می‌کردند، به دمشق وارد کردند.

ام کلثوم به شمر لعنته الله علیه فرمود: مارا از دروازه ای وارد دمشق کنید که مردم کمتری انجا باشند تا چشم هایشان به

نوامیس جلب نشود. شمر نیز برخلاف گفته آن حضرت، اسرا را به همراه نوامیس رسول خدا از شلوغ ترین دروازه شهر وارد دمشق کرد.

مردم با دیدن خاندان نبوت، دهان به ناسزا گشودند و اهل بیتی که برای نجات اسلام به اسارت گرفته شده بودند را خارجی نامیدند. طبق برخی روایات، اهل بیت (ع) را سه روز در دروازه شهر دمشق نگاه داشتند و سپس وارد شهر کردند. مدتی که اسیران در شام اقامت داشتند رویدادهای مهم تاریخی به وقوع پیوست که از همه مهمتر می‌توان به درگذشت دختر خردسال امام حسین(ع) در خرابه شام، مناظره حضرت زینب(س) و دیگر افراد خانواده سیدالشهدا (ع) با یزید و خطبه به یادماندن امام سجاد(ع) در حضور یزید، درباریان و اهالی دمشق در مسجد اموی اشاره کرد.